

# MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.  
četrtletno K 16.50.  
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

## Prvo zborovanje zaupnikov Jugoslovanske demokratske stranke.

Ljubljana, 7. julija 1919.

V nedeljo ob 9. uri dopoldne se je pričelo veliko zborovanje zaupnikov Jugoslovanske demokratske stranke. Udeležilo se je tega zborovanja več nego 800 zaupnikov iz vseh krajev slovenskega ozemlja. Zborovanje je dokazalo, da stoji stranka na trdnih tleh in da je njen program zdrav.

Predsednik dr. Ivan Tavčar je ob 9. uri otvoril zborovanje, pozdravil navzoče zborovalce ter sporočil, da se je minister dr. Kramer opravičil. Ravnotako se je opravičilo več poslancev, ki jih zadržujejo važni državni posli. Potem je predsednik nadaljeval:

Slavni zbor!

Sedaj otvarjam prvi zbor zaupnikov po preteku prve poslovne dobe naše stranke. V ti dobi smo doživeli zgodovinske doživljaje, ki so spremenili lice naši Jugoslaviji ter bodo ustvarjali njeno srečno bodočnost. Kar takoj pričetkom tega zborovanja naj-slovesneje izražam, obseženo je v stavku: Neomahljivi služabniki hočemo biti novi državi! V tem pogledu ne priznavamo nobenega umika, nikakega kompromisa, nikakega polovičarstva — zatorej veljaj moja glasna beseda kralju Petru in njegovemu sinu Aleksandru. Oba naj živita kot svitla

Franjo Ž.

## Bratje, bodite složni!

(Konec.)

"Tovariši! Živel je nekdanj rod, kojega sinovi so zatirjali, da ljubijo drug drugega, da ljubijo neizmerno svojo očetnjava. Začeli so se prepirati, kosati, deliti v tabore. S časoma so se odtujili drug drugemu in nekateri izmed njih so se celo — zasovražili. Tedaj je prišel tiho kakor tat, komaj vidno, tujec v deželo, kojemu se je zahrepenelo po lepi zemlji; komaj vidno v zakotku, ali kmalu se je razpasel. Razdvajal jih je, hujskal drug proti drugemu na boj. In res, zgrabili so sinovi tega naroda za nož in klali drug drugega, pobijal je brat brata..."

Izpazne poveljnik čašo drugič do dna in natoči slednjič. "Tovariši! Povelje je za juriš. Pravijo, da je dolžnost, povelje vsakemu vojaku: Če zadeneš pri naskoku na rodnega brata, ubij ga, porini mu bodalo do ročaja v srce in ne odjenjaj prej, da ne leži pred teboj in se ne gane več — brat. Imate li bodala dobro nabrušena? Vam koprne li duše videti teči v potokih bratsko kri? Ha, ha! Če zadeneš brata, ubij ga! Če zadeneš očeta, poženi mu kroglo

reprezentanta zedinjene, enotne, nerazdružljive, mogočne Jugoslavije! (Zborovalci zakličejo navdušen: »Živijo!«)

Doživeli smo v zadnjih mesecih marsikaj nepričakovanega, kar je bridko segalo v naše izmučene duše, doživeli smo pa tudi dosti tolažilnega, kar je krepilo naša srca. Tolaži nas, da se je naša stranka otesla ozkih separatističnih mej in da je s pomočjo državnikov in politikov iz Srbije in Hrvatske mogla poseči čez meje slovenske Jugoslavije, da je tako postala člen tiste državne strankine organizacije, kateri je zdrava, trdna in nepremagljiva državna misel prvi pogoj in prvi namen. Ti državni stranki hočemo pripadati, hočemo ji ostati zvesti in toplo vdani.

V drugem pa se imamo ravnati po starodavni zapovedi: »Spoznavaj se sam!« Ta zapoved velja v prvi vrsti slovenskim Jugoslovanom, ki naj korenito spoznavajo same sebe, da pravično ocenijo moč, ki tiči v njih. Te moči naj ne pretiravajo; je sicer velika, a svojo glavno moč črpamo vendarle iz državne skupnosti, tako da s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev pade in stoji tudi slovensko Jugoslovanstvo! Ta zavest mora prešinjati nas vse, ker drugače bomo dostikrat napačno sodili o svoji moči, jo bomo precenili, in doživeli bomo zopet, da vsled te precenitve ustvarimo sami sebi največjo škodo. Vsikdar pa moramo imeti toliko lastne svoje moči, da, če se zgodi to ali ono, če nam krivična politika odseka ta ali oni ud od našega telesa, če v Parizu še tako kramarijo z

v glavo! Če zadeneš sebe, zgrudi se pogini! In kaj? — saj vsi smo na smrt obsojeni! — Obsodili so nas oni, obsodili smo se pa najprej sami in sami smo podpisali svojo obsodbo! ubij brata, ubij sebe in ti, rodna mati, rodna gruda, pij svojo kri!... To je njih volja — povelje!"

In izpazne poveljnik čašo zadnjič do dna in jo zažene daleč čez zakop, da se razleti na kose. Sede na zakop in ne da povelja za juriš. Oko mu zre v daljo, kjer žari nebo od bobnajočega ognja. Glava mu klone na prsi. Ne sliši več grmenja topov. — Cela planjava pred njim zabliski v bajnem svitu. Sredi planjave vidi dvigati se prestol v bajnem lesku. Vidi prihajati trume, vidi, kako se zbirajo okrog prestola, se mu klanjajo; povsod se čuje visoka pesem odrešenja — vstajenja. Pozna te množice. Sinovi so, hčere naroda, kojemu pripada i on. Spre gledali so. Spoznali so svojega brata, spoznali so pa tudi pravega sovražnika. Zjedini so se, pozabili na medsebojni spor in vrgli z vso silo suženjske okove raz sebe, ki so jih tlačile toliko stoletij. Strgali so spono. Za vedno? Ostanajo li jedini? Se pričnejo zopet kosati, da zopet poginejo? ... klone mu glava še bolj na prsi. Zraven njega se zarije krogla v prst in košček zemlje mu pade na roko. Ne vzdrami

našo zemljo, naj se zgodi, kar hoče, — toliko lastne moči moramo vsikdar imeti v sebi, da ne izgubimo poguma, da verujemo sami v se in da nikdar ne obupavamo nad svojo prihodnostjo. Naj nam še tako krivično obrežejo in obstrižejo meje na jugu, naj nam še tako neusmiljeno krčijo meje na severu, pri največji nesreči mora zadoneti iz naše srede orjaški klic, grmeč klic: Kvišku srca!

Med ta načela spada predvsem, da hočemo Slovenci imeti svojo jugoslovansko državo, da hočemo, da ta država požene iz enako zdravih korenin, iz katerih je poganjala poprejšnja mala država naših srbskih bratov, ki so prelili obilo in dragocene krvi, katere pa niti ena kaplja ni pojila bojišč, ne da bi bila prelita tudi za nas. Mi hočemo, da imej srbski narod, kakor je imel v bojih prvo mesto, tudi vplivno besedo pri ustanovitvi naše države. Srbski duh mora nas vse prešinjati, če hočemo, da ne razpade Jugoslavija v različne kote in kotički bo vlekel vsak na svojo stran, tako da bomo kmalu imeli državno telo, na katerem bi vsak ud deloval proti drugemu ud. Mi hočemo, da je naša država veličanstno poslopje, ki je zgrajeno iz mogočnih kvadrov, katerih vsak se tesno oprijemlje drugega, tako da bo stavba zgrajena za vedno in da je ne bo mogla omajati nobena sila!

Da se bo zgradila taka stavba, je pa predvsem potrebno, da dobi svojega čuvarja, ki bode stražil nad njo in s težko roko odganjal vsakega, ki bi hotel ubiti le eno okno na nji. Država je najsvetejša organizacija, in mi zahtevamo od državnikov, da jo obdajo z vsem

se. V prsih ga nekaj zaskeli in izviije se mu vzdih: "Mati, brat, zakaj?"

Izginil je prestol, razšle so se trume in zginil je sijaj. V dalji vidi ljubo mu bitje iz prejšnjih dni. Angelj beli mu hiti nasproti, ki ga je srečal nekoč v življenju, kojega je pa zopet izgubil. Bliže in bliže prihaja, že je v njegovem naročju. Čuti njegov dih... zadnji poljub na čelo in — vse izginja...

Višina je zavzeta. Zavzela jo je druga stotnija. Vodstvo črez nj-govo stotnijo je prevzel praporščak in odšel ž njo k — bratom.

Tam na zakopu pa sloni še on, ki te je videti moral, domovina, v tolikem ponižanju, kojemu je skrvavelo srce, ko je videl, kako mori brat brata!

Pokopali so ga v rodni zemlji. Zgradili iz bratskih trupel njegov grob. Nevzdrumno spi on, nevzdrumno spe bratje. Nešteti grobovi! Le kadar se zopet prične bratomorni boj in prepir, kot v zadnjih dneh, tedaj ga vzdrami klic domovine po odpomoči. Tedaj sede zopet na zakop in plaka. Potnik, če te povede v prvem mraku korak na ono grobišče, slišiš še danes tajni šelest iz grobov:

"Bratje, ostanite jedini, da ni tekla zastoj naša kri! Bratje, bodite složni, da ne boste zopet — rob!"

varstvom in da ne dopuščajo, da bi se smela v imenu napačne svobode izpodkopavati in podirati!

Po prečitaniu svojega nagovora, ki so ga zborovalci sprejeli z živahnim odobravanjem, preide gosp. predsednik k drugi točki dnevnega reda (o delovanju Narodnega predstavništva), h kateri so priglasi kot poročevalci gg.: dr. Puc, dr. Novak, dr. Kukovec, prof. Voglar in dr. Pestotnik. Besedo podeli poslancu dr. Pucu z besedami: »Naj prične torej zastopnik naših beguncev in nesrečne Goriške«.

V svojem zanimivem govoru slika poročevalec, kako se je združila naša demokratska stranka s hrvatskimi in srbskimi strankami enakega programa v Demokratsko zajednico, ki ima svoje zastopnike v vseh delih Jugoslavije in vseh veroizpovedanj, kako se je vsled tega zedinjenja povečal njen vpliv, kakor ga dosedaj še ni imela. Poroča nato podrobno o delu v Narodnem predstavništvu in o težkočah, ki so se pri tem delu pojavljale, o stališču stranke k raznim zunanjim in notranjim političnim vprašanjem. Zaupniki mu slede z vidnim zanimanjem in ko konča, izražajo svoje zadovoljstvo in soglašanje s krepkim aplavzom.

(Dolje prihodnišč.)

Dr. V. Pfeifer.

## Ulična imena v Maribor-u.

V časopisih in drugod že mnogokrat izražena želja po slovenskih uličnih napisih v Mariboru se bo v bližnjih mesecih izpolnila.

Večina prebivalstva je sicer vedela, zakaj našemu lepemu Mariboru ne moremo čez noč spremeniti tudi zunanje lice, večina je vedela, da ne pomaga papirnati sklep ako istega radi prometnih težkoč, radi nemogočnosti dobave materijala, ni mogoče izvesti in ta razumna večina je mirno čakala, saj je bila prepričana, da bo tudi to vprašanje rešila oblast, čim preje bo to izvedljivo.

Glede načina izvedbe te zadeve mi bodi dovoljeno povedati, da sem takoj pri prvi seji mestnega sosveta, početkom junija, ko sem ob enem že ugotovil, da bi bila sprememba uličnih imen kmalo tudi v resnici izvedljiva, predlagal, naj dobi Maribor slovenska ulična imena. Sosvet je temu predlogu pritril in me pooblastil, da izberem poseben odsek 10 članov, ki naj to zadevo pripravi. Na moj predlog se je nadalje sklenilo operat tega odseka podati občinstvu potom časopisa v javno kritiko, katero naj se po možnosti upošteva in še le ko bo občinstvu dalje časa dana prilika, izraziti svoje mnenje, naj se stvar končno reši pri seji sosveta.

V koliko je upravičeno predbacivanje nekega tukajšnjega lista, češ da obstoja pri magistratu odsek, ki namerava kakor »Mali Paris« dekreirati ulična imena, prepuščam javnosti.

Odsek za ulična imena je imel v mestni dvorani več sej in v seji z dne 30. junija t. l. je ta odsek dokončal svoje delo. Izvršim le prijetno dolžnost, ako se tu zahvalim gospodom članom v prvi vrsti g. šolskemu svetniku J. Jerovšek-u, g. ravnatelju dr. J. Tominišek-u in g. podpolkovniku Dav. Žunkoviču, ki so ves čas z hvalevredno, požrtvovalno vnelo delovali.

V sledečem podam predloge radi novih uličnih imen v javno kritiko s pripombo, da je obveljal soglasni sklep, naj se po živčnih politikih ne imenuje ulic in trgov in naj se pridržijo kolikor mogoče splošne, orijentacije in zgodovinskega pomena mesta odgovarjajoče označbe, katerim je narod že privajen, kakor: Glavni trg, Metška cesta, Grajska ulica itd.

Odsek je predlagal za:

### I. okraj.

Allerheiligengasse: Vseh svetnikov ulica  
Am Stadtpark: Ob parku ali Ob nasadih  
Apothekergasse: Lekarniška ulica  
Badgasse: Glavnika ulica

Brandisgasse: Stare prayde ulica  
Brunngasse: Vodnjaška ulica  
Burggasse: Grajska ulica  
Burgplatz: Grajski trg  
Domgasse: Stolna ulica  
Domplatz: Slomšekov trg  
Draugasse: Dravska ulica  
Edm. Schmidgasse: Jurčičeva ulica (v tej ulici je Jurčič izdal »Slovenski Narod«)  
Erzherzog Eugenstraße: in pa Bismarckstraße, ki ste bili v novjšem času nepotrebno deljeni se zopet spojite v eno ulico, ki naj kot ena najlepših ulic Maribora dobi ime osvoboditelja Maribora: Maistrova cesta  
Färbergasse: Barvarska ulica  
Ferdinandstraße: Francoska cesta (vtemeljeval sem ta predlog s tem, ker je bila v tej cesti nastanjena francoska misija pod vodstvom dr. Reverdyja, ta vplivni francoski častnik nam je pri vsaki priliki koristil, kakor je to širši javnosti znano in v znak hvaležnosti se mi zdi spodobno, to cesto po slavnem narodu Francozev imenovati, ime naj ob enem spominja na razne druge inozemske misije, ki so tako pogosto osrečevale naš Maribor)

Fleischergasse: Mesarska ulica  
Flößergasse: Splayarska ulica  
Frauengasse: Gospojna ulica  
Freihausgasse: Tattenbachova ulica (Freihaus je bil last Tattenbachov)

Grabengasse: Ob jarku  
Hauptplatz: Glavni trg  
Herrngasse: Gosposka ulica  
Kaiserstraße: Kerkova cesta  
Kaiser Josefstraße: Miloša Obilića cesta  
Kärntnerstraße: Koroška cesta

Kaserngasse: Dominikanska ulica (po dominikanskem samostanu, ki se je tam nahajal)

Kasernplatz: Stari trg (bil je tam najstarejši trg starega mesta)

Kasinerasse: Gledališka ulica  
Lederergasse: Usnjarska ulica  
Lendgasse: Pristanska ulica  
Lendplatz: Pristan

Luthergasse in Theatergasse, ki ste bili tudi šele v novjšem času ločeni, ker se je rabilo ulico za Lutro, naj se spojita zopet v eno ulico: Trubarjeva ulica

Minoritengasse: Minoritska ulica  
Pfarrhofgasse: Orožnova ulica  
Rathausplatz: Rotovski trg ali pa Županski trg

Schillerstrasse: Gregorčičeva cesta  
Schlossergasse: Ključavničarska ulica  
Schulgasse: Šolska ulica

Tegetthoffplatz: Jugoslovanski trg, obdržati ime avstr. admirala Tegetthoffa, ki je bil slučajno Mariborčan in katerega slava nikakor ni tako zgodovinsko važna, vsaj popolnoma brezpomembna za Jugoslovane, zdi se mi nepotrebno in tudi neumestno. Toliko slavljena — notabene le pri avstrijskih zgodovinarjih — zmaga Tegetthoffa tudi svojčas ni rešila Avstrije pred sramotnim mirom z Italijo

Viktringhofgasse: Vetrinjska ulica  
Webergasse: Tkalska ulica  
Wiesengasse: Livada  
Schmidnergasse: Strossmajerjeva ulica

### II. okraj.

Augasse: Loška ulica  
Bahnhofgasse: Kolodvorska ulica  
Blumengasse: Cvetlična ulica  
Carneristrasse: Askerčeva cesta  
Elisabethstrasse: Karadjordjevičeva cesta  
Fabrikergasse: Frančiškanska ulica (po bližnjem franč. samostanu, ki se je za Slovence stekel velikih zaslug v Mariboru)

Gerichtshofgasse: Sodna ulica  
Goethestrasse: Prešernova cesta  
Hamerlinggasse: Cafova ulica  
Kaiserfeldgasse: Jože Vošnjakova ulica  
Kokoschneeggstr.: Tomšičeva cesta  
Mariengasse: Marijina ulica  
Mellingerstrasse: Meljska cesta  
Mühlgasse: Mlinska ulica  
Nagystrasse: Cesta Narodnega doma, ali: Cesta 1. decembra

Parkstrasse: Ciril Metodova cesta  
Quergasse: Prečna ulica  
Reisergasse: Cankarjeva ulica  
Sackgasse: Zagata  
Sofienplatz: Trg svobode  
Tappeinerplatz: Zrinjskega trg  
Tegetthoffstrasse: Aleksandrova cesta  
Wielandgasse: Kopitarjeva ulica  
Wildenrainerg.: Sobieskega ulica

### III. okraj.

Domkogelgasse: Prisojna ulica  
Gaswerkstrasse: Plinarniška cesta  
Humboldgasse: Erjavčeva ulica  
Kernstockgasse: Radinskega ulica  
Khieslgasse: Kremljeva ulica  
Landwehrgasse: Trstenjakova ulica  
Maltesergasse: Amerikanska ulica (v spomin na ameriško voj. intervencijo, ki je civilizacijo bolje reševala, kakor svojčas Maltezi)

Mothergasse: Motherjeva ulica (temu velikemu dobrotniku mesta, ki je leta 1346 sezidal bolnico, naj se ohrani spomin)

Radetzkygasse: Kraljeviča Marka ulica  
Rudolf Puffgasse: Kacijanerjeva ulica  
Roseggergasse: Trdinova ulica  
Schaffnergasse: Gunduličeva ulica  
Schlachthofgasse: Kladniška ulica  
Überfuhrstrasse: Pri brodu  
Wittenbauerg.: Gubčeva ulica

### IV. okraj.

Anzengrubergr.: Linhartova ulica  
Arndtgasse: Vilharjeva ulica  
Duhatschgasse: Gajeva ulica  
Exerzierplatz: Vežbališče  
Fischergasse: Ribiška ulica  
Franz Keilgasse: Vegova ulica  
Gamserstrasse: Kamniška cesta  
Gartengasse: Vrtna ulica  
Gabriel-Hacklg.: Tomanova ulica  
Heugasse: Strma ulica  
Hugo Wolfgasse: Spavčeva ulica  
Klostergasse: Samostanska ulica  
Langergasse: Čopova ulica  
Lindengasse: Pod lipo  
Mozartstrasse: Smetanova ulica  
Ratzerhofgasse: Na Poljani  
Satlgasse: Kralj Matjaževa ulica  
Schmidplatz: Vodnikov trg  
Uferstrasse: Breg  
Urbanigasse: Urbanova ulica  
Volksgartenstr.: Ob ljudskem vrtu  
Weinbaugasse: Vinarska ulica  
Andreas Hoferg.: Marmontova ulica (spomin na znanega generala Marmonta iz Andr. Hoferjeve dobe)

Asylgasse: Wolfova ulica (škof-dobrotnik ki je podpisal vse dobrodelne naprave)

Arthur Mallystr.: Valvazorjeva cesta  
Bankalarigasse: Rajčeva ulica  
Berggasse: Na klancu  
Brunndorferstr.: Studenška cesta  
Custozzagasse: Beogradska ulica  
Eisenstrasse: Ob železnici  
Engerthgasse: Teslova ulica  
Feldgasse: Na polju  
Forstnergasse: Smoletova ulica  
Franz Josefstraße: Frankopanova cesta  
Fröbelgasse: Komenska ulica  
Getreidegasse: Žitna ulica  
Ghegasse: Ghegova ulica  
Gottschalkgasse: Preradovičeva ulica  
Grenzgasse: Ob meji  
Gründelgasse: Puškinova ulica  
Heizhausgasse: Pri kurilnici  
Hermangasse: Črtomireva ulica  
Jahngasse: Sokolska ulica  
Josefstraße: Poška cesta  
Kadettenschulg.: Popovičeva ulica  
Kaiser Wilhelmpl.: Kralja Petra trg  
Kirchenplatz: Cerkevni trg  
Lenaugasse: Jenkova ulica  
Lessingstraße: Levstikova cesta  
Lissagasse: Jadranska ulica  
Magdalengasse: Magdalenska ulica  
Ob-Rothwein-Str.: Pohorska cesta  
Perkostraße: Stritarjeva cesta  
Poberscherstraße: Ptujška cesta  
Pucheltgasse: Murkova ulica

Redtenbacherg.: Jan Kollarjeva ulica  
 Reitergasse: Jezdarska ulica  
 Resselgasse: Resljeva ulica  
 Rückenauengasse: Dajnкова ulica  
 Stefensongasse: Stenfonsova ulica  
 Theodor Körnerstr.: Koseskega cesta  
 Triesterstraße: Tržaška cesta  
 Uhlandgasse: Kettejeva ulica  
 Unt. Rothwein-Str.: Radvanjska cesta  
 Waldgasse: Gozdna ulica  
 Wattgasse: Wattova ulica  
 Werkstättenstraße: Tovarniška cesta  
 Wilhelmstraße: Fochova cesta  
 Windenauerstraße: Bednavska cesta  
 Rich. Wagnerstr.: Dvořakova cesta  
 Neugasse: Nova ulica

## Političen pregled.

**Novi krvavi spopadi na Reki.** Reka, 7. julija. (Slov. Narod). Včeraj 6. t. m. ob 8. uri zvečer hoteli so italijanski vojaki in reški prostovoljci navaliti z granatami na francosko bojno ladjo „Sacalave“, ki leži usidrana pod molom Zichy. Francoska torpedovka je otvorila ogenj in na mestu je ostalo več mrtvih in ranjenih. Nato je odkorakal eden oddelek italijanskih vojakov do Porto Baros, kjer se nahaja francoska baza za oskrbo francoskoogrške armade in so navalili na tamošnje francoske straže, ki je sestojala iz dvajset Anamitov, od koje je padlo osem Anamitov, a drugi so bili zarobljeni. Na italijanski strani je mnogo mrtvih in ranjenih. Ulične borbe so trajale do kasno v noč. Treba ponovno naglašati, da je italijanska vojska, ki šteje 20.000 ljudi, stala v gostem redu po vseh ulicah mesta, ali da se je držala povsem pasivno. Včeraj ni bil nihče pozvan na odgovornost za predvčerajšnje dogodke. Reški dobrovoljci pričakujejo te dni močna ojačenja iz Italije, katera bi imela iztirati francosko bazo z Reke, da na ta način oslabi francosko vojsko, ki se vodi proti boljševikom. Te dni se je opazilo več emisarjev iz Budimpešte, ki — se zdi — stojijo z dogodki na Reki v tesni zvezi.

Reka, 7. julija 1919. O reških dogodkih zaznamo še te poedinosti: Vsi reški meščani so bili že naprej uverjeni, da je Graziolijev proglas na ljudstvo le mig istega aranžerja reških pogromov za daljne dogodke. In v istini, včeraj, v nedeljo zvečer so se ponovili krvavi dogodki v taki meri kot se dosedaj še ni slišalo. Uloge so bile razdeljene kakor obično: giovanotti so izzvali nered, italijanski vojaki so jih hrabro podpirali. Ob 9. uri zvečer so razburili prvi strel reško meščanstvo. Ko so giovanotti pričeli napadati Francoze, priskočili so jim na pomoč italijanski vojak in častniki, na kar se je na raznih mestih delih razvilo streljanje iz pušk in se čule eksplozije ročnih granat. Nekateri eksplozije so izzvale utis, kakor da so topovi stopili v akcijo. Giovanotti so navalili na siromašne Anamite in streljali nanje iz revolverjev in pušk. Ti siromaki okoli 30 po številu, so v svojo obrambo izstrelili salvo v zrak. To je bil povod glavni vojski, da se umeša v borbo. Masa je potisnila Anamite v magazin, ki so ga oni varovali, in metali na nje veliko množino ročnih granat. Tu je nastalo pravo krvotilje. Mnogo Anamitov so pobili ali težko ranili. Že mrtve in ranjene potokli so podivjani giovanotti in vojaki z nogami in nožmi. Kasneje so bili odvedeni mrtvi in ranjeni v bolnico. Enega Francoza so giovanotti v pravem pomenu besede zaklali in ga vrgli v morje. Italijanski vojaki so vlekli enega francoskega vojaka na tračnice in ga vrgli pred tramvaj, ki je ravno privozil mimo. Samo razboritost tramvajskega osebja je zaprečila, da ni Francoz na ta način izgubil življenja. Iz mnogih hiš se je streljalo z revolverji in puškami na Francoze. Na nekem mestu so ostali štirje Anamiti brez murcije in so bili prisiljeni se predati. Italijanski vojaki in giovanotti so jih zaklali ali potokli. Italijanaši se hvalijo, da je adjutant, poznani kapitan trditov Venturi, napravil pravcati pokolj med Francozi s svojimi šestimi ročnimi granatami. Število mrtvih se ne more še točno ustanoviti, ali se govori, da jih je 50—80 in to samo Francozov. Da bi komedija bila popolna, došlo je na ulico osem

italijanskih oklopnih avtomobilov, baje da bi vspostavili mir in red, ali se zdi, da so tudi oni sodelovali pri napadu na Francoze. Na ljudi, ki so hoteli rešiti Francoze se je tudi streljalo. Govori se, da pride na Reko francosko in angleško brodovje, in da se mesto proglasi kot vojaško okupirano. Ali to so le glasovi, katerih avtentičnosti še ne moremo kontrolirati.

## Dnevne novice.

**Čudno postopanje ge. Wastianke.** Neka tukajšnja rodbina je sprejela siroto v svojo hišo. To pa ni ugajalo gospej Wastianki ter je sarkastično vprašala »von welchem windischen Räuber das Kind ist«. Dobro bi bilo, da se sprogi nemškoavstrijskega poslanca odločno pove, da smo pri nas pošteti in ne roparji.

**Pasivna rezistenca stavbinskih delavcev.** Danes se je pričela pasivna rezistenca stavbinskih delavcev, ker se delojemalci in delodajalci niso mogli sporazumeti.

**Mestna klavnica.** »Tagelöhner werden aufgenommen im städt. Schlachthof«, se glasi inserat v današnji »Marburger Zeitung«. Brez komentara za danes!

**Izleti dijakov.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da se bodo vsako leto v velikih počitnicah vršile velike ekskurzije dijakov širom naše države, da spoznajo krasote in zanimivosti svoje domovine.

**Za naše invalide.** Jutri objavimo oklic naše vrhovne komande za nabiranje prispevkov v prid našim invalidom. Mi mislimo, da je edino prav, da se vse skrbstvo za naše trpne invalide koncentrira ali pri društvu »Dobrodelnost« ali pa pri ministrstvu za socialno skrbstvo. To se pravi, da ne potebujemo raznih društev, kojih organi v spačeni slovenščini pobirajo prispevke za naše invalide od hiše do hiše.

**Služba okrožnega zdravnika.** V uradnem listu št. 112 je razpisana služba okrožnega zdravnika pri Sv. Lenartu v Slovenjih goricah, na kar se opozarjajo interesi. — V uradnem listu št. 112 je razpisana služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Sv. Marjeta nižje Ptuj. Interesenti se opozarjajo na ta razpis.

**Vagon živil** sta hotela utihotapiti v Nemško Avstrijo nemški postajenačelnik v Konjicah Wedenik in neki trgovci. Živila sta skrila med storže. Predno so mogli Wedenika prijeti, je pobegnil v Nemško Avstrijo.

**Francoski tečaj.** Da se ustreže udeležencem iz mesta in dežele, so ure določene za torek in četrtek od 19.—20.; zadnja se ponovi v soboto od 17.—18. Začetniki še lahko pristopijo.

**Sladkorne nakaznice** se izdajo za graško predmestje v petek predpoldne in popoldne za ostale meščane.

**Vodomeri.** Hišni posestniki oziroma njih namestniki se ponovno opozarjajo, da pustijo dohode k vodomerom odprte, vsled pregledovanja istih, ker se pregledovanje sicer ne more dokončati do predpisanega časa. Ker se vključ že izdanemu tozadevnemu razglasu ni pustilo dohode k vodomerom odprte, se bodo vršile nadaljne vizitacije po zato pooblaščenem uradniku. Opozarja se, da se bodo posestniki, ki kljub ponovnemu opominu ne pustijo dohode k vodomerom odprte, občutno kaznovali.

**Uboga hroma vdova** prosi usmiljena srca podpore. Milodare sprejema naše upravništvo.

## Razne novice.

**S katerim letom se smejo švicarska dekleta poročiti?** V Švici dobijo dekleta ženitno dovoljenje že po 16. letu. Zadnji čas pa prosi cela vrsta ženskih društev, da bi se meja starosti zvišala vsaj na 18. leto. Prošnjo podpirajo na etične, gospodarske ter higijenične razloge. Mnoge zdravnice trdijo, da prerana možnost deklet škoduje tako njim samim kakor tudi potomcem.

**Bojkot japonskega blaga.** Iz Šangaja poročajo, da se po kitajskem širi bojkot japonskega blaga. Na nekaterih mestih so na-

padli in oplenili japonske trgovce. Ladje se pri izkrcavanju bore z velikimi težkočami. Pozvati so morali kitajske čete, da branijo japonske trgovce.

## I. Mariborski bioskop

Tegettholova cesta.

Največje in najimnitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od srede 9. do 11. julija 1919:

## Skrivnost pagode

Detektivkomedija v 4 dejanjih.

## Njena najboljša vloga

Šaloi gra v 3 dejanjih z MAGDO SONJA.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 1½, 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

## Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

## Boji med Italijo in antanto.

Zagreb, 9. julija 1919. Italijani so v Reki bombardirali neko francosko ladjo. Francosko in ameriškansko brodovje je nato priplulo v pristanišče. Podrobnosti še niso znane.

### Ogri ponudijo krono Srbiji.

Budimpešta, 8. julija. Ogrski kor. urad poroča: Kakor piše »Vörös Ujszag«, je izjavil predsednik segedinske protivlade, grof Julij Karolyi, nekemu časnikarju, da je Ogrska preslaba, da bi se sama regenerirala. Vsled tega namerava vlada, kakor hitro mogoče, predstaviti svoj sedež v Budimpešto ter ponuditi ogrsko krono kakemu inozemskemu vladarju, po svojem načrtu Aleksandru, regentu Srbije.

### Skrajno napetje med Italijo in Francijo.

Chiassa, 8. julija 1919. »Agenzia d Italia« poroča, da namerava francoski poslanik v Rimu, Barrere, odstopiti.

### Nemški delavci za Francijo.

St. Germain, 8. julija 1919. Kakor poroča »Petit Parisien«, se je Clemenceau vrnil s poseta v departmaju Aisne. Tam je v nekem govoru izjavil, da se bodo takoj pričela pogajanja z Nemčijo, da se čimpreje nadomeste ujetniki z nemškimi civilnimi delavci. Od nastopa Nemcev v tem vprašanju bo odvisno postopanje Francije pri odpuščenju ujetnikov. Clemenceau je izjavil, da bo Nemčija plačala vso škodo in vse poprave, kar bo stalo približno 77 milijard.

### Italijanska anuiteta južne železnice.

Dunaj, 8. julija. Pariški dopisnik lista »Corriere della sera« poroča, da zahteva Italija, da se kompenzira anuiteta južne železnice z vojno odškodnino, ki jo ima plačati Avstrija. Glede te zadeve je Italija premagala prvotni odpor Francije, ki je pri južni železnici za več nego 1 in pol milijarde angažirana. Francija je celo zahtevala posebno garancijo za francoske interese, konečno pa sta Lloyd George in Wilson pritrdila. »Neuer Tag« trdi, da je s tem, če odpade italijanska anuiteta, zapečaten insolvenca južne železnice.

**Brutalnosti Italijanov na Reki.**

Zagreb, 8. julija. Sem je došlo poročilo s Sušaka, da so morali francoski častniki v Čitronici iskati zavetja pred italijansko druhaljo.

**Amerikanske čete v Zgornji Šleziji.**

Mor. Ostrava, 8. julija. (Čeh. slov. K. u.) »Ilustrowani Kuryer Codzienny« izve, da bodo Amerikanci tekem prihodnjega tedna zasedli Zgor. Šlezijo. Policijsko službo bodo vršile kolonialne čete antante.

**Mehika proti nemškim naseljencem.**

Frankfurt, 8. julija 1919. »Frankfurter Zeitung« poroča iz New-Yorka: Državni tajnik za notranje zadeve republike Mehiko je izjavil, da pripravljajo zakon proti pričakovanemu močnemu naseljevanju iz Nemčije.

**Justifikacije v Csorni.**

Šopronj, 8. julija. V Csorni so te dni izvršili več usmrtenj in sicer na povelje ljudskega komisarja Tiborja Szamuelyja. Pri usmrtni nekoga kmeta, ki so ga justificirali zaradi protirevolucionarnega delovanja, je izjavil Szamuely glasno: »To je tisoči lopov, ki ga dam obesiti, ker je sovražnik sovjetske republike in proletariata!« K smrti obsojeni Janos Kiss je zaklical Szamuelyju ter pokazal na kmete ki so prisostvovali justifikaciji: »Ti me moreš dati obesiti, toda ti ljudje, ki ravnotako mislijo in ki bodo ravnotako delali kakor jaz, bodo tebe in ostale lopove razbojniške tolpe v Budimpešti usmrtili ter se grozno maščevali za nedolžno umorjene!«

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 30. junija do 5. julija) je iskalo delo 107 moških in 47 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 75 moških in 21 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 44. Od 22. februarja 1919 do 5. julija 1919 je iskalo delo 2333 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 2262 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 418. Delo iščejo pisarn. moči (108), trgov. pomočniki in prodajalke (115), ekonomski (29), strojni ključarji, železostrovarji, kurjači, natakarji in natakarice, peki, mlinarji, mesarji, tov. delavci, služkinje, kuharice, sobarice itd. V delo pa sprejme posredovalnica strojnike (5), mizarje (16), zidarje (14), tesarje, čevljarje, krojače, žagarje, gozdne delavce, hlapce vseh vrst, opekarske delavce, sobarice, kuharice, služkinje, dekle, tovarn. delavke itd.

**MALA OZNANILA.**

**Učenec,** eden za knjigarno in eden za knjigo-veznico, se takoj sprejme v veletrgovini Vilko Weixl, Glavni trg 22. 3-3

**Čevljarske pomočnike** in vajenca sprejme Andr. Ham, Vetrinjska ulica 13. 2-1

**Šteparca** se sprejme takoj. Plača 80-150 kron tedensko. A. Ham, čevljar, Vetrinjska ulica 13. 2-1

**Kopalna banja** je na prodaj v Maltezerjevi ulici 23, I. nadstr., levo. 2-1

**Gig** se proda dne 10. julija ob 8. uri zjutraj v topniški vojašnici v Mariboru.

**Raznašalci časopisov**

**Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašaj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.**

**Knjigarna in veletrgovina  
Vilko Weixl****Maribor, Glavni trg št. 22**

priporoča:

Prvi slov. modni album »Favorit« . K 3:50  
Habsburžani in njih preteklost . . . 1:50  
Jurčič, I. zvez., broš. K 14:—, vez. „ 18:—  
Besi . . . . . „ 32:—, „ „ 38:—  
Rožni grm (Golar pesmi) . . . . . „ 8:—  
Cirilica . . . . . „ —30  
Lepa naša domovina, za meš. zbor „ —30

Velika zaloga drugih leposlovnih knjig, papirja, razglednic, ter stročnic za cigarete in cigaretni papir. 6-2

Obsežna knjigovoznica, izdelovanje šolskih zvezkov, papirnih vreč ter srečk za srečolov.

**Bučno olje  
Schichtovo milo  
Krušno moko  
Polenta moko  
Pšenične otrobe  
Žveplo za vinograde  
Kava**

vse po najnižji ceni

10-8

**I. Sirk, Maribor  
Glavni trg.**

**Drago Vam plačam**

lepo, suho

**lipovo cvetje**

**zbirajte ga** in javite, kojo množino ga imate! Vreče Vam pošljem in prevzamem blago proti povzetju! 6-6

**Vinko Vabič, Žalec pri Celju.**

Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!

Teoretično in praktično popolnoma izvežban

**trgovec**

(absolvent trgovske akademije, večletni bančni in trgovski uradnik), govori in niše slovenski in nemški, išče primerno mesto. Ia. reference. Ako mogoče, bi tudi sam s svojim premoženjem sodeloval. Cenjene ponudbe se naj stavijo pod »Izvrstna moč 25.000« na upravo tega lista.

**Čevlje, fine, moderno izdelane in sandale**

ima v zalogi in jih razpošilja po poštne povzetju

**mirenska „Čevljarska zadruga“**

v Vrbovcu pri Mozirju.

Čevlji so iz lahke ševro-media kože, boksa in teletine.

Dobite visoke, nizke in salonske moške, ženske, deške in otroške čevlje ter sandale.

Cene usnja se dvigajo, zato naročite čimprej!

Pri večjem odjemu primeren popust!

Prodajalna tudi v Celju, »Narodni dom«.

Zmerne cene!

Zahtevajte cenike!

**Somišljeniki!**

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah „Mariborskega delavca“!

**Pohištvo**

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

**KAREL PREIS, Maribor**  
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

**Zdravilišče Rogaška Slatina**

(poprej Rohitsch-Sauerbrunn)

Začetek zdraviliške sezone 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja Ravnateljstvo državnega zdravilišča „Rogaška Slatina“.

(Za tremi  
ribniki)**Gostilna „Pri lovskem domu“**(Za tremi  
ribniki)**Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!****Vsak dan: Sveže pivo, kislo mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!****Priporočam se izletnikom iz Maribora.****Jurij Crnič, gostilničar.**